ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

19.12.2017, ostatnia aktualizacja: 08.11.2023

Interpretacja Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach - rozliczenie urzędówek

OIRP w Krakowie przypomina, że jest to interpretacja wydana w indywidualnej sprawie .

Interpretacja
indywidualna
z dnia 10 listopada 2016 r.
2461-IBPP3.4512.566.2016.1.SR

- **www.mf.gov.pl**

- Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących, **§ 9 ust. 3**
- Ustawa o podatku od towarów i usług, **Art. 5 ust. 1** , **Art. 5 ust. 5** , **Art. 8** , **Art. 15 ust. 1** , **Art. 19a ust. 5 pkt 1** , **Art. 111 ust. 1**
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, **§ 2 ust. 3**
- Ordynacja podatkowa, **Art. 14na pkt 2**

INTERPRETACJA INDYWIDUALNA

Na podstawie **art. 14b § 1 i § 6** ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2015 r. **poz. 613** ze zm.) oraz **§ 2** i **§ 6 pkt 2** rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie upoważnienia do wydawania interpretacji przepisów prawa podatkowego (Dz.U. z 2015 r. **poz. 643**) – Dyrektor Izby Skarbowej w Katowicach działający w imieniu Ministra Rozwoju i Finansów stwierdza, że stanowisko Wnioskodawcy, przedstawione we wniosku z 16 sierpnia 2016 r. (data wpływu 17 sierpnia 2016 r.) o wydanie interpretacji przepisów prawa podatkowego dotyczącej podatku od towarów i usług w zakresie uznania, że reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych nie stanowi sprzedaży usług na rzecz takiej osoby – **jest prawidłowe.**

UZASADNIENIE

W dniu 17 sierpnia 2016 r. wpłynął ww. wniosek o wydanie interpretacji przepisów prawa podatkowego dotyczącej podatku od towarów i usług w zakresie uznania, że reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych nie stanowi sprzedaży usług na rzecz takiej osoby.

W przedmiotowym wniosku przedstawiono następujący stan faktyczny i zdarzenie przyszłe:

Wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą jako Kancelaria Radcy Prawnego. W prowadzonej działalności Wnioskodawca dotychczas świadczył i na

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

chwilę obecną świadczy usługi doradztwa prawnego i stałej pomocy prawnej wyłącznie na rzecz przedsiębiorców. W ramach wykonywanego zawodu radcy prawnego, zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego, Wnioskodawca otrzymuje też niekiedy do prowadzenia tzw. sprawy z urzędu, w których Sąd ustanawia dla strony pełnomocnika z urzędu i zwraca się do właściwej Okręgowej Izby Radców Prawnych o wyznaczenie radcy prawnego. Wyznaczenie takie jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego.

W przypadku Wnioskodawcy, był on wyznaczany do reprezentowania osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Ostatnia z prowadzonych spraw, do której Wnioskodawca był wyznaczony w marcu 2015 roku jest jeszcze niezakończona – po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji. Poprzednia natomiast sprawa zakończyła się we wrześniu 2014 roku –wartość zasądzonych kosztów od przeciwnika osoby, którą reprezentował Wnioskodawca i przez tego przeciwnika zapłaconych 120,00 zł plus VAT – i od tego czasu Wnioskodawca nie świadczył żadnych innych usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.

Po zakończeniu sprawy z urzędu konieczne jest rozliczenie przyznanych kosztów zastępstwa procesowego. W tym przypadku występują dwie sytuacje:

1. zasądzenie na rzecz radcy prawnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu od Skarbu Państwa (Sądu) – w przypadku przegranej sprawy; w tym przypadku Wnioskodawca wystawia fakturę na właściwy Sąd, który dokonuje zapłaty.
2. zasądzenie na rzecz radcy prawnego kosztów zastępstwa procesowego od przeciwnika reprezentowanej strony – w przypadku wygranej sprawy; w tym przypadku obowiązek zapłaty obciąża przeciwnika procesowego Klienta, którego reprezentował Wnioskodawca. Jeśli nie dokona dobrowolnej zapłaty konieczne jest wszczęcie egzekucji i w razie jej bezskuteczności również koszty pokrywa Sąd. Jeśli zapłata nastąpi, to w jedynym przypadku z 2014 roku, Wnioskodawca wystawił fakturę na Klienta, którego reprezentował, wskazując zasądzone kwoty, natomiast z kwotą do zapłaty 0,00 zł, przy czym obowiązek podatkowy w podatku VAT w tym przypadku powstaje w dniu otrzymania zapłaty (**art. 19a ust. 5 pkt 1 lit. d** ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług – Dz.U. z 2016 roku, poz. 710 z późn. zm.).

W związku z tym, że usługi Wnioskodawca świadczy wyłącznie na rzecz przedsiębiorców nie dokonuje ewidencjonowania obrotu za pomocą kasy rejestrującej. Po zakończeniu aktualnie prowadzonej sprawy z urzędu i otrzymaniu zapłaty konieczne jest prawidłowe rozliczenie zasądzonych kosztów, w tym w zakresie podatku VAT.

W związku z powyższym opisem zadano następujące pytania:

1. Czy reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych stanowi sprzedaż usług na rzecz takiej osoby w rozumieniu **art. 111 ust. 1** ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2016 roku, poz. 710 z późn. zm.). Jeśli tak to czy dotyczy to obu opisanych sytuacji rozliczenia kosztów?

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

2. Jeśli reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych stanowi sprzedaż usług na rzecz takiej osoby w rozumieniu **art. 111 ust. 1** ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2016 roku, poz. 710 z późn. zm.), to czy w opisanym wyżej stanie faktycznym można skorzystać ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania obrotu przez kasę rejestracyjną na podstawie **§ 9 ust. 3** rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 listopada 2014 roku w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1215), zgodnie z którym podatnik, korzystający ze zwolnienia z § 3 ust. 1 pkt 1 (limit obrotów), który przed 1 stycznia 2015 roku zaprzestał świadczenia usług m.in. prawniczych na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, a następnie po wejściu w życie tego rozporządzenia świadczy te usługi, jest zwolniony z obowiązku ewidencjonowania przez okres dwóch miesięcy następujących po miesiącu, w którym wykonano usługę nie dłużej niż do 31 grudnia 2016 roku? Jeśli nie jest możliwe skorzystanie ze zwolnienia, o którym mowa powyżej, w jakim terminie w opisanym stanie faktycznym powstał lub powstanie obowiązek ewidencjonowania przy zastosowaniu kas rejestrujących?

Stanowisko Wnioskodawcy:

1). W zakresie wątpliwości opisanych w punkcie 1, w ocenie podatnika reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych nie stanowi sprzedaży usług na rzecz takiej osoby w rozumieniu **art. 111 ust. 1** ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2016 roku, poz. 710 z późn. zm.). Przepis ten określa generalną zasadę, z której wynika, iż obowiązek prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kasy rejestrującej dotyczy wszystkich podatników, którzy dokonują sprzedaży na rzecz określonych w nim odbiorców, tj. osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych. Zatem podstawowym kryterium decydującym o obowiązku stosowania ewidencji za pomocą kas rejestrujących jest status nabywcy wykonywanych przez podatnika świadczeń. Oznacza to, że nie podlega obowiązkowi prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kasy rejestrującej świadczenie usług w części, w jakiej te czynności są opłacane przez inne podmioty niż osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej. Stanowisko takie wyraził Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi w interpretacji indywidualnej nr IPTPP4/443-745/12-2/UNR.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega m.in. odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy o VAT, przez świadczenie usług, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, rozumie się każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów w rozumieniu art. 7. Jak stanowi art. 15 ust. 1 ustawy o VAT, podatnikami są m.in. osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności.

Wobec powyższego, stwierdzić należy, iż czynności prawnicze wykonywane z urzędu, na zlecenie sądu, wypełniają dyspozycję **art. 8** oraz **art. 15 ust. 1**

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

ustawy o podatku od towarów i usług i jako takie podlegają opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na zasadach ogólnych.

W powołanej wyżej interpretacji wskazano, iż instytucja pomocy prawnej z urzędu gwarantuje, iż faktyczny nabywca tej usługi za nią nie płaci. Obowiązek stosowania kas dotyczy tylko podatników (w tym adwokatów, radców prawnych), u których powstają należności (roszczenia) od osób fizycznych z tytułu dokonanej na ich rzecz sprzedaży, w rozumieniu ustawy o podatku od towarów i usług. Obowiązkiem ewidencjonowania, tym samym, objęta jest jedynie kwota należna od wskazanych w wymienionym przepisie art. 111 ust. 1 ustawy o VAT osób fizycznych i rolników ryczałtowych oraz podatek należny z nią związany. Na zasadzie a contrario omawianym obowiązkiem ewidencji nie są objęte kwoty należne od innych podmiotów. Biorąc pod uwagę opis stanu faktycznego oraz powołane przepisy prawa podatkowego stwierdzić należy, iż wykonywane usługi reprezentowania z urzędu na zlecenie sądów, nie stanowią odpłatnego świadczenia usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej czy rolników ryczałtowych, o których mowa w art. 111 ust. 1 ustawy, a co za tym idzie ewidencjonowanie ich przy użyciu kasy rejestrującej nie jest wymagane.

2). W zakresie pytania zawartego w pkt 2 w ocenie podatnika w opisanym stanie faktycznym, o ile uznać wykonywanie zastępstwa procesowego z urzędu za odpłatne świadczenie usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, o których mowa w art. 111 ust. 1 ustawy, spełnione zostały warunki skorzystania ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania obrotu przez kasę rejestracyjną zgodnie z **§ 9 ust. 3** rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 listopada 2014 roku w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1215). Powołany przepis przewiduje, że podatnik, który korzystał ze zwolnienia z § 3 ust. 1 pkt 1, czyli mieścił się w limicie sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, przed 1 stycznia 2015 roku zaprzestał świadczenia usług m.in. prawniczych na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w opisanym stanie faktycznym miało to miejsce od zakończenia poprzedniej sprawy prowadzonej z urzędu, czyli od września 2014 roku), a następnie po wejściu w życie rozporządzenia świadczy te usługi (w opisanym stanie faktycznym zlecenie nowej sprawy z urzędu w marcu 2015 roku), jest zwolniony z obowiązku ewidencjonowania przez okres dwóch miesięcy następujących po miesiącu, w którym wykonano usługę nie dłużej niż do 31 grudnia 2016 roku.

W świetle obowiązującego stanu prawnego stanowisko Wnioskodawcy w sprawie oceny prawnej przedstawionego stanu faktycznego i zdarzenia przyszłego jest prawidłowe.

Stosownie do **art. 5 ust. 1** ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2016 r., **poz. 710** ze zm.), zwanej dalej ustawą o VAT, opodatkowaniu ww. podatkiem, podlegają m.in. odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju.

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

W świetle art. 7 ust. 1 ustawy – przez dostawę towarów, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, rozumie się przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel (…).

Przez świadczenie usług, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy, rozumie się każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów w rozumieniu art. 7, w tym również:

1. przeniesienie praw do wartości niematerialnych i prawnych, bez względu na formę, w jakiej dokonano czynności prawnej;
2. zobowiązanie do powstrzymania się od dokonania czynności lub do tolerowania czynności lub sytuacji;
3. świadczenie usług zgodnie z nakazem organu władzy publicznej lub podmiotu działającego w jego imieniu lub nakazem wynikającym z mocy prawa.

Aby uznać dane świadczenie za odpłatne świadczenie usług, musi istnieć stosunek prawny pomiędzy świadczącym usługę a odbiorcą, a w zamian za wykonanie usługi powinno zostać wypłacone wynagrodzenie. Musi istnieć bezpośredni związek pomiędzy świadczoną usługą i przekazanym za nią wynagrodzeniem. Oznacza to, że z danego stosunku prawnego, na podstawie którego wykonywana jest usługa, musi wynikać wyraźna, bezpośrednia korzyść na rzecz świadczącego usługę.

Wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego do prowadzenia spraw „z urzędu” regulują przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. **poz. 101** ze zm.).

W myśl zapisu art. 117^3 § 1 kodeksu o wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego sąd zwraca się do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych.

Zgodnie z § 2 art. 117^3 kodeksu, właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych, wyznacza adwokata lub radcę prawnego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni, zawiadamiając o tym sąd. W zawiadomieniu właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskazuje imię i nazwisko wyznaczonego adwokata lub radcy prawnego oraz jego adres do doręczeń.

Jeżeli strona we wniosku wskazała adwokata lub radcę prawnego, właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych, w miarę możliwości i w porozumieniu ze wskazanym adwokatem lub radcą prawnym, wyznaczy adwokata lub radcę prawnego wskazanego przez stronę – § 3 ww. artykułu.

Na podstawie art. 118 § 1 kodeksu ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego.

Stosownie do art. 118 § 2 kodeksu adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest obowiązany zastępować stronę do prawomocnego zakończenia postępowania, chyba że z postanowienia sądu wynika, iż obowiązek zastępowania strony ustaje wcześniej.

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

Zgodnie z art. 118 § 3 kodeksu z ważnych przyczyn adwokat lub radca prawny może wnosić o zwolnienie od obowiązku zastępowania strony w procesie. Sąd, zwalniając adwokata lub radcę prawnego, zwraca się jednocześnie do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych o wyznaczenie innego adwokata lub radcy prawnego. Przepis art. 1173 § 2 stosuje się odpowiednio.

Natomiast stosownie do art. 122 § 1 kodeksu adwokat lub radca prawny ustanowiony zgodnie z przepisami niniejszego działu ma prawo – z wyłączeniem strony – ściągnąć sumę należną mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika. Przeciwnik nie może czynić żadnych potrąceń, z wyjątkiem kosztów nawzajem mu przyznanych od strony korzystającej z pomocy prawnej z urzędu.

Ponadto art. 223 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2016 r. **poz. 233** ze zm.) stanowi, że koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa.

Na mocy art. 223 ust. 2 ustawy o radcach prawnych Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ponoszenia kosztów, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu ustalania tych kosztów, wydatków stanowiących podstawę ich ustalania oraz maksymalnej wysokości opłat za udzieloną pomoc.

Od 1 stycznia 2016 r. obowiązuje rozporządzenie z dnia 22 października 2015 r. Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2015 r. **poz. 1805**).

Na podstawie § 2 ww. rozporządzenia koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują:

1. opłatę ustaloną zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia oraz
2. niezbędne i udokumentowane wydatki radcy prawnego.

Zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia opłatę ustala się w wysokości co najmniej 1/2 opłaty maksymalnej określonej w rozdziałach 2-4, przy czym nie może ona przekraczać wartości przedmiotu sprawy. Ustalenie opłaty w wysokości wyższej niż określona w ust. 1, a nieprzekraczającej opłaty maksymalnej następuje z uwzględnieniem stopnia zawiłości sprawy oraz nakładu pracy radcy prawnego oraz wkładu jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności czasu poświęconego na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczby stawiennictw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjętych w sprawie, w tym czynności podjętych w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, wartości przedmiotu sprawy, wkładu pracy radcy prawnego w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie, a także trybu i czasu prowadzenia sprawy, obszerności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności.

Natomiast zgodnie z § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia opłatę, o której mowa w ust. 1, podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług.

W razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia opłaty, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji (§ 4 ust. 4 ww. rozporządzenia).

Na podstawie § 22 ww. rozporządzenia do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., **poz. 490**).

Zgodnie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia – zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

W myśl **§ 2 ust. 3** cyt. rozporządzenia – w sprawach, w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, opłaty, o których mowa w ust. 1, sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych opłatach.

W § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia określono, że w przypadkach, o których mowa w ust. 2, sąd może, odpowiednio, zasądzić koszty zastępstwa w wysokości ustalonej przez radcę prawnego.

Z okoliczności dotyczących sprawy wynika, że Wnioskodawca prowadzący działalność gospodarczą jako Kancelaria Radcy Prawnego, otrzymuje incydentalnie do prowadzenia tzw. sprawy z urzędu, w których Sąd ustanawia dla strony pełnomocnika z urzędu i zwraca się do właściwej Okręgowej Izby radców Prawnych o wyznaczenie radcy prawnego. Wyznaczenie takie jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego. Wnioskodawca był wyznaczony do reprezentowania osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Ostatnia z prowadzonych spraw, do której Wnioskodawca został wyznaczony w marcu 2015 roku jest jeszcze niezakończona – po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji. Poprzednia natomiast sprawa zakończyła się we wrześniu 2014 roku. Po zakończeniu sprawy z urzędu konieczne jest rozliczenie przyznanych kosztów zastępstwa procesowego. W przypadku przegranej sprawy następuje zasądzenie na rzecz radcy prawnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu od Skarbu Państwa (Sądu). W tym przypadku Wnioskodawca wystawia fakturę na właściwy Sąd, który dokonuje zapłaty. Natomiast w przypadku wygranej sprawy

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

następuje zasądzenie na rzecz radcy prawnego kosztów zastępstwa procesowego od przeciwnika reprezentowanej strony. W tym przypadku obowiązek zapłaty obciąża przeciwnika procesowego Klienta, którego reprezentował Wnioskodawca. Jeśli nie dokona dobrowolnej zapłaty konieczne jest wszczęcie egzekucji i w razie jej bezskuteczności również koszty pokrywa Sąd.

Wątpliwości Wnioskodawcy przedstawione w pytaniu nr 1 dotyczą ustalenia czy reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych stanowi sprzedaż usług na rzecz takiej osoby w rozumieniu art. 111 ust. 1 ustawy w obu opisanych sytuacjach rozliczenia kosztów.

W tym miejscu należy wskazać, że stosownie do art. 111 ust. 1 ustawy o VAT podatnicy dokonujący sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych są obowiązani prowadzić ewidencję obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących.

Z powołanych powyżej przepisów prawa wynika, że świadcząc pomoc prawną z urzędu radca prawny działa na zlecenie Sądu, które to zlecenie na gruncie przepisów o podatku od towarów i usług odczytywać należy jako skierowany do radcy nakaz reprezentowania osoby wskazanej w postanowieniu przyznającym prawo pomocy. Okoliczność, że określonego z imienia i nazwiska radcę prawnego wskazuje samorząd radców prawnych jest kwestią techniczną, racjonalnym rozwiązaniem, pozwalającym na wybór konkretnego radcy przez podmiot działający niejako w imieniu radców, będący ich zrzeszeniem, a zatem dysponujący wiedzą niezbędną do wyznaczenia osoby właściwej w danej sprawie.

Przedmiotem powyższego zlecenia (nakazu) Sądu jest właśnie owo reprezentowanie określonej osoby w postępowaniu sądowym, nie zaś poszczególne czynności składające się na tę reprezentację. Sposób reprezentacji, czynności podejmowane w jej ramach, zależą już od woli podmiotu reprezentowanego i radcy prawnego. Osoba, która uzyskała prawo pomocy w zakresie ustanowienia radcy prawnego z urzędu, nie musi zaakceptować wskazanego jej radcy. Natomiast radca – jak wynika z przepisów – nie może odmówić bycia pełnomocnikiem tej osoby.

Bez stosownego postanowienia sądu w przedmiocie prawa pomocy, nie mógłby powstać stosunek umocowania między radcą prawnym i osobą, na rzecz której ma on działać.

Należy również wskazać, że instytucja pomocy prawnej z urzędu gwarantuje, że osoba, która została objęta tą pomocą za nią nie płaci. Koszty pomocy prawnej z urzędu ponosi Skarb Państwa (Sąd).

A zatem, pomimo, że pomocą prawną z urzędu zostaje objęta osoba fizyczna, to de facto są to usługi świadczone przez Wnioskodawcę na rzecz Sądu. Bez wpływu na powyższe pozostaje również fakt, że w przypadku wygranej sprawy koszty zastępstwa procesowego ponoszone są przez przeciwnika reprezentowanej strony. Należy zauważyć, że Wnioskodawca nie świadczy żadnej usługi na rzecz przeciwnika osoby reprezentowanej, ponoszącego koszty zastępstwa procesowego, gdyż w tym zakresie pomiędzy Wnioskodawcą, a przeciwnikiem osoby reprezentowanej nie istnieje żaden (nawet dorozumiany) stosunek prawny

(umowa), w ramach którego spełniane byłyby świadczenia wzajemne. Wnioskodawca bowiem w Sądzie reprezentuje interesy osoby, dla której został ustanowiony przez Sąd i nie wykonuje na rzecz przeciwnika reprezentowanej strony żadnych czynności określonych w art. 5 ust. 1 ustawy. W konsekwencji, stwierdzić należy, że wykonywane przez Wnioskodawcę usługi na zlecenie Sądu, nie stanowią odpłatnego świadczenia usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej czy rolników ryczałtowych, o których mowa w art. 111 ust. 1 ustawy.

Podsumowując, reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych nie stanowi sprzedaży (odpłatnego świadczenia usług) na rzecz osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, o której mowa w art. 111 ust. 1 ustawy, niezależnie od tego, czy koszty zastępstwa procesowego są zasądzone od strony przeciwnej czy koszty te pokrywa Skarb Państwa (Sąd).

W konsekwencji stanowisko Wnioskodawcy, zgodnie z którym reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych nie stanowi sprzedaży usług na rzecz takiej osoby, w rozumieniu art. 111 ust. 1 ustawy, jest prawidłowe.

Na marginesie należy dodać, że w przypadku reprezentowania osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych faktury powinny być wystawione na Sąd i to niezależnie od tego, czy koszty są zasądzone od strony przeciwnej czy koszty te pokrywa Skarb Państwa.

Z uwagi na fakt, że w przedmiotowej sprawie uznano, że reprezentowanie osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na podstawie postanowienia Sądu oraz wyznaczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych nie stanowi świadczenia usług na rzecz osoby fizycznej, o której mowa w art. 111 ust. 1 ustawy, to pytanie oznaczone we wniosku nr 2 stało się bezprzedmiotowe.

Interpretacja dotyczy zaistniałego stanu faktycznego przedstawionego przez Wnioskodawcę i stanu prawnego obowiązującego w dacie zaistnienia zdarzenia w przedstawionym stanie faktycznym, a w przypadku zdarzenia przyszłego – stanu prawnego obowiązującego w dniu wydania interpretacji.

Niniejsza interpretacja traci aktualność w przypadku zmiany któregokolwiek z elementów przedstawionego stanu faktycznego/zdarzenia przyszłego lub zmiany stanu prawnego.

Ponadto tut. Organ informuje, że zgodnie z **art. 14na pkt 2** ustawy Ordynacja podatkowa, przepisów art. 14k-14n dotyczących ochrony prawnej wynikającej z zastosowania się Wnioskodawcy do otrzymanej interpretacji nie stosuje się, jeżeli stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe przedstawione we wniosku stanowią element czynności będących przedmiotem decyzji wydanej w związku z wystąpieniem nadużycia prawa, o którym mowa w **art. 5 ust. 5** ustawy o podatku od towarów i usług, tj. czynności dokonanych w ramach transakcji, które pomimo spełnienia warunków formalnych ustanowionych w

ul. Francesco Nullo 8/4 31-543 Krakow
Email: biuro@oirp.krakow.pl, tel. 12 410 84 00

przepisach ustawy, miały zasadniczo na celu osiągnięcie korzyści podatkowych, których przyznanie byłoby sprzeczne z celem, któremu służą te przepisy.

Stronie przysługuje prawo do wniesienia skargi na niniejszą interpretację przepisów prawa podatkowego z powodu jej niezgodności z prawem. Skargę wnosi się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, ul. Prymasa St. Wyszyńskiego 2, 44-100 Gliwice, po uprzednim wezwaniu na piśmie organu, który wydał interpretację – w terminie 14 dni od dnia, w którym skarżący dowiedział się lub mógł się dowiedzieć o jej wydaniu – do usunięcia naruszenia prawa (**art. 52 § 3** ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi – Dz. U. z 2016 r., **poz. 718**). Skargę do WSA wnosi się (w dwóch egzemplarzach – art. 47 ww. ustawy) w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia odpowiedzi organu na wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, a jeżeli organ nie udzielił odpowiedzi na wezwanie, w terminie sześćdziesięciu dni od dnia wniesienia tego wezwania (art. 53 § 2 ww. ustawy). Jednocześnie, zgodnie z art. 57a ww. ustawy, skarga na pisemną interpretację przepisów prawa podatkowego wydaną w indywidualnej sprawie może być oparta wyłącznie na zarzucie naruszenia przepisów postępowania, dopuszczeniu się błędu wykładni lub niewłaściwej oceny co do zastosowania przepisu prawa materialnego. Sąd administracyjny jest związany zarzutami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Skargę wnosi się za pośrednictwem organu, którego działanie lub bezczynność są przedmiotem skargi (art. 54 § 1 ww. ustawy) na adres: Izba Skarbowa w Katowicach Biuro Krajowej Informacji Podatkowej w Bielsku-Białej, ul. Traugutta 2a, 43-300 Bielsko-Biała.